

*Др Драган Милков, редовни професор
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду*

УПРАВА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ¹ – организационе претпоставке –

Сажетак: *заштитна животне средине представља веома значајан задатак државе. Држава се у овој области бави превентивним активностима, али и контролом примене закона и других прописа. Циљ овог рада је да се изврши идентификација органа управе који се баве заштитом животне средине на републичком, покрајинском и на локалном нивоу. При томе, постоје органи управе који се непосредно баве пословима заштите животне средине. С друге стране, у оквиру делокруга неких органа управе образованих за неке друге области као своје матичне области, могу се пронаћи задаци и послови који имају директне или индиректне везе са заштитом животне средине.*

Кључне речи: *управа, органи управе, организација државне управе, министарства, покрајински секретаријати, локална самоуправа, заштитна животне средине.*

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Заштита животне средине представља један од веома важних задатака државе. За разлику од некадашњег периода, када се заштити животне средине није посвећивала посебна пажња, свест о потреби очувања животне средине све је већа, па и брига државе за екологију. Међутим, поред свих активности усмерених на подизање свести грађана о потреби чувања жи-

---

¹ Овај рад је резултат ауторових истраживања у оквиру научно-истраживачког пројекта Министарства просвете и науке Републике Србије на тему „Биомедицина, заштита животне средине и право“.

вотне средине, још увек је неопходно да и држава у овој области делује како превентивно, тако и репресивно.²

Према Уставу Републике Србије, „свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању. Свако, а посебно Република Србија и аутономна покрајина, одговоран је за заштиту животне средине. Свако је дужан да чува и побољшава животну средину“.³

Задацима и пословима државне управе у области заштите животне средине баве се многи органи управе. У многим областима друштвеног живота има елемената који се односе на заштиту животне средине, а везано за специфичности појединих ресора. То значи да се органи управе који се образују за обављање задатака и послова у одређеној области истовремено баве свим аспектима везаним за ту област, па ако има за то основа, истовремено и заштитом животне средине. Међутим, постоје и органи који су образовани као специјализовани, са циљем да се посебно баве задацима и пословима у овој области. Такве субјекте можемо пронаћи на свим нивоима политичко територијалних заједница. То значи да специјализовани органи управе, са циљем да се баве заштитом животне средине постоје, најпре, на републичком нивоу. Систем заштите и унапређења животне средине је у надлежности Републике, што значи да Република има примарна овлашћења и одговорност у овој области. С друге стране, одређена овлашћења у погледу заштите животне средине има и Аутономна покрајина. Наиме, Покрајина је Уставом Републике Србије овлашћена да уређује питања од покрајинског значаја у области заштите животне средине.⁴ У том смислу, поред уређивања појединих питања од покрајинског значаја у овој области, органи управе који се баве животном средином постоје и на нивоу Аутономне покрајине Војводине. Коначно, органи који се баве животном средином постоје и на нивоу локалних самоуправа.

Циљ овог рада је да се изврши идентификација органа који се баве заштитом животне средине, како оних који нису са тим основним циљем образовани, тако и оних који су формирано зато да се баве пословима заштите животне средине као својим основним пословима. С друге стране, поред идентификације органа, утврдићемо и овлашћења која поједини органи могу да имају у вези са заштитом животне средине. При томе, сва наведена овлашћења неће увек бити директно повезана са животном средином, али могу бити макар од посредног значаја.

---

² Видети о томе: Љубомир Стајић, „Основи теорије управљања еколошким кризама“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, број 1/2013., 117-131.

³ Устав Републике Србије, „Службени гласник Републике Србије“, број 98/2006., члан 74.

⁴ Устав, члан 183, став 2, тачка 2.

2. РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ УПРАВЕ

На републичком нивоу тренутно постоји 18 министарстава, од којих је свако формирано за једну или више међусобно повезаних управних области. Министарства имају као своју основну делатност управне задатке и послове из неке области друштвеног живота, али се међу њима често могу пронаћи и неки који се могу директно или индиректно повезати са заштитом животне средине. Најчешће са заштитом животне средине имају додирних тачака они задаци и послови који се односе на инспекцијски надзор.⁵ При томе, инспекцијски надзор појединих министарстава није увек директно везан за заштиту животне средине, већ првенствено за проверу законитости рада и поступања у неким посебним областима, али то може бити од значаја и за заштиту животне средине.⁶

Министарство здравља као своју основну делатност има задатке и послове који се тичу здравствене заштите у целини. У тим оквирима, може се рећи да овај орган државне управе обавља и неке задатке и послове који имају додирних тачака са заштитом животне средине. Наиме, према Закону о министарствима Министарство здравља има у свом делокругу и задатке и послове који се односе на „санитарну инспекцију; здравствени и санитарни надзор у области заштите становништва од заразних и незаразних болести, здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у производњи и промету, јавног снабдевања становништва хигијенски исправном водом за пиће и другим областима одређеним законом; контролу санитарно-хигијенског стања објеката под санитарним надзором и средстава јавног саобраћаја; санитарни надзор над лицима која су законом стављена под здравствени надзор, као и надзор над постројењима, уређајима и опремом која се користи ради обављања делатности под санитарним надзором; утврђивање санитарно-хигијенских и здравствених услова објеката под санитарним надзором у поступцима изградње или реконструкције и редовну контролу над тим објектима; санитарни надзор на државној граници“.⁷

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде бави се у целини свим задацима и пословима који спадају у област пољопривреде.

⁵ Уопште о инспекцијском надзору: Драган Милков, *Управно право II – Управна делатност*, Центар за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду, Нови Сад 2013, стр. 280-292.

⁶ О инспекцијском надзору у области животне средине видети више код: Зоран Лончар „Инспекцијски надзор у области заштите животне средине“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, број 4/2012., 257-274.

⁷ Закон о министарствима, „Службени гласник Републике Србије“, број 72/2012. и 76/2013., члан 13.

У тим оквирима, у Закону о министарствима је предвиђено и да обавља задатке и послове који се односе на „предлагање системских решења и мера заштите при увозу пољопривредних и прехранбених производа; заштиту и коришћење пољопривредног земљишта; производњу аграрних инпута за пољопривредну и прехранбену индустрију, производњу и промет алкохолних и безалкохолних пића, етанола, дувана и производа од дувана и прехранбених производа; контролу квалитета пољопривредних производа и прехранбених производа, вина, алкохолних и безалкохолних пића, воћних сокова, концентрисаних воћних сокова, воћних нектара, воћних сокова у праху, минералних вода, етанола, дувана и производа од дувана у унутрашњем и спољном промету; рурални развој; стручне пољопривредне службе; систем тржишних информација у пољопривреди; производњу, сертификацију и контролу квалитета и промета семена и садног материјала; признавање и заштиту сорти биља и раса домаћих животиња; утврђивање испуњености услова, процену ризика и спровођење мера контроле везаних за биолошку сигурност код ограничене употребе, увођења у производњу, стављање у промет и увоз генетички модификованих организама; очување и одрживо коришћење биљних и животињских генетичких ресурса за храну и пољопривреду“.⁸

Министарство привреде у свом делокругу има и задатке и послове који се односе на туризам, а међу тим задацима и пословима могу да се пронађу и неки који имају додирних тачака са заштитом животне средине. Тако је Законом о министарствима предвиђено да Министарство привреде, између осталог, обавља и послове који се односе на „развој, проглашење и одрживо коришћење туристичког простора и туристичких дестинација од значаја за туризам“, као и „гоститељску делатност; наутичку делатност; ловно-туристичку делатност, као и пружање услуга у туризму; уређење, одржавање и опремање јавног скијалишта и пружање услуга на скијалишту; уређење, одржавање, опремање и пружање услуга у бањама, тематским парковима и јавним купалиштима; инспекцијски надзор у области туризма“.⁹

Министарство саобраћаја као матични орган за све послове државне управе у области саобраћаја, обавља и неке задатке и послове у којима се могу видети и елементи који се односе на заштиту животне средине, као што су послови који се односе на „инспекцијски надзор; стратегију развоја саобраћаја, планове развоја и планове везане за организацију саобраћајног система и организацију превоза; издавање употребне дозволе за саобраћајни објекат и инфраструктуру; хомологацију возила, опреме и делова возила“.¹⁰

---

⁸ Исто, члан 11, став 1.

⁹ Исто, члан 7а, став 2.

¹⁰ Исто, члан 8.

Министарство грађевинарства и урбанизма, иако му то није основни задатак, у обављању својих основних активности свакако у више сегментата свог делокруга има и активности везане за заштиту животне средине. Ово министарство се бави и задацима и пословима који се односе на „грађевинарство; грађевинско земљиште; урбанизам; утврђивање услова за изградњу објеката; уређивање стамбених односа и стамбеног пословања; комуналну инфраструктуру и комуналне делатности; послове инжењерске геодезије; инспекцијски надзор у области урбанизма, грађевина и инспекцијски надзор над објектима комуналне инфраструктуре и обављањем комуналних делатности“.¹¹

У Закону о планирању и изградњи, постоји читав низ одредби у којима су предвиђене различите обавезе у вези са заштитом животне средине.

Тако је предвиђено да се приликом изградње објеката у оквиру претходне студије оправданости сачињава, између осталог, и анализа еколошке оправданости објекта, о чему надлежни орган за послове грађевинарства и урбанизма мора да води рачуна.¹² Тај елемент представља битну садржину и студије о оправданости изградње објекта. Истим прописом је одређено и да адаптација подразумева грађевинске радове којима се мења спољни изглед и, између осталог, не утиче на безбедност животне средине.¹³ Исто је предвиђено и за санацију објекта. То значи да орган управе који се бави пословима грађевинарства истовремено мора да води рачуна и о заштити животне средине.

Ако се изводе претходни радови, они обухватају и анализу услова за заштиту животне средине.¹⁴ Генерални пројекат садржи нарочито податке о: макролокацији објекта; општој диспозицији објекта; техничко-технолошкој концепцији објекта; начину обезбеђења инфраструктуре; могућим варијантама просторних и техничких решења са становишта уклапања у простор; природним условима; процени утицаја на животну средину.¹⁵

Главни пројекат подлеже техничкој контроли, где се проверава и утицај на животну средину,¹⁶ а то је предвиђено и код ревизије пројекта.¹⁷

Министарство грађевинарства и урбанизма је надлежно у неким случајевима да издаје грађевинску дозволу као првостепени орган. То је, из-

¹¹ Исто, члан 9. став 1.

¹² Закон о планирању и изградњи, „Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС и 98/2013 - одлука УС), члан 113.

¹³ Исто, члан 2, став 1, тачка 34.

¹⁴ Исто, члан 112.

¹⁵ Исто, члан 117.

¹⁶ Исто, члан 129, став 4.

¹⁷ Исто, члан 132.

међу осталог, случај и када се даје дозвола за изградњу „објеката базне и прерађивачке хемијске индустрије, црне и обојене металургије, објеката за прераду коже и крзна, објеката за прераду каучука, објеката за производњу целулозе и папира и објеката за прераду неметаличних минералних сировина, осим објеката за примарну прераду украсног и другог камена, у складу са капацитетима дефинисаним у Уредби о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину“.¹⁸

Грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава да ли је извођач радова предузео мере за безбедност објекта, суседних објеката, саобраћаја, околине и заштиту животне средине.¹⁹

Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања у свом делокругу има и неке задатке и послове који се тичу заштите животне средине. Тако је предвиђено да се ово министарство бави и делатношћу која се односи на „одрживи развој природних богатстава, односно ресурса (ваздуха, вода, земљишта, минералних сировина, шума, риба, дивљих биљних и животињских врста); систем заштите природних богатстава; стратегију и политику развоја природних ресурса; истраживања која се односе на експлоатацију природних ресурса; израду програма истражних радова у области природних ресурса, израду годишњих и средњорочних програма детаљних истражних радова у области природних ресурса и обезбеђивање материјалних и других услова за реализацију тих програма; инспекцијски надзор у области одрживог коришћења природних богатстава.“²⁰

Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања обавља послове државне управе који се односе и на просторно планирање, односно организацију, уређење и коришћење простора Републике Србије, као и друге послове одређене законом.

У оквиру различитих елемената просторних планова, увек се налази и елемент који се односи на заштиту животне средине. Тако је предвиђено да Просторни план Републике Србије садржи нарочито и мере заштите животне средине²¹, а исти тај елемент мора да садржи и регионални просторни план,²² као и просторни план јединице локалне самоуправе²³ и про-

---

¹⁸ Исто, члан 133, став 2, тачка 4.

¹⁹ Исто, члан 175, став 1, тачка 7.

²⁰ Закон о министарствима, члан 16, став 1.

²¹ Исто, члан 15, став 1, тачка 10.

²² Исто, члан 18.

²³ Исто, члан 20.

сторни план подручја посебне намене, при чему је стратешка процена утицаја на животну средину саставни део овог плана.²⁴

Правила уређења садржана у просторном плану подручја посебне намене, просторном плану јединице локалне самоуправе и плановима генералне и детаљне регулације садрже нарочито и опште и посебне услове и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи.²⁵

У поступку доношења планских докумената одлуку о изради планског документа доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове. Ова Одлука садржи нарочито и обавезу израде или неприступање изради стратешке процене утицаја на животну средину.²⁶

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике у оквиру свог делокруга има и неке задатке који се могу односити и на заштиту животне средине. Тако се ово министарство бави задацима и пословима који се односе на „безбедност и здравље на раду; инспекцијски надзор у области радних односа и безбедности и здравља на раду“, као и „међународне конвенције у области рада, безбедности и здравља на раду“.²⁷

3. ОРГАНИ УПРАВЕ У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Основни и најважнији државни орган у области заштите животне средине јесте **Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине** Републике Србије. Делатност Министарства се простире на читавој територији Републике. У његов делокруг спадају задаци и послови који се односе на: основе заштите животне средине; систем заштите и унапређења животне средине; инспекцијски надзор у области заштите животне средине; примену резултата научних и технолошких истраживања и истраживања развоја у области енергетике и животне средине; спровођење Конвенције о учешћу јавности, доступности информација и праву на правну заштиту у области животне средине; заштиту природе; заштиту ваздуха; заштиту озонског омотача; климатске промене; прекогранично загађење ваздуха и воде; заштиту вода од загађивања ради спречавања погоршања квалитета површинских и подземних вода; утврђивање и спровођење заштите природних целина од значаја за Републику Србију; утврђивање

²⁴ Исто, члан 22.

²⁵ Исто, члан 30, став 1, тачка 4.

²⁶ Исто, члан 46, став 1, тачка 7.

²⁷ Закон о министарствима, члан 17, став 1.

услова заштите животне средине у планирању простора и изградњи објеката; заштиту од великог хемијског удеса и учешће у реаговању у случају хемијских удеса; заштиту од буке и вибрација; заштиту од јонизујућег и нејонизујућег зрачења; управљање хемикалијама и биоцидним производима; спровођење Конвенције о хемијском оружју у складу са законом; управљање отпадом, изузев радиоактивним отпадом; одобравање прекограничног промета отпада и заштићених биљних и животињских врста, као и друге послове одређене законом.

На републичком нивоу постоји и једна агенција која се као орган у саставу Министарства надлежног за заштиту животне средине бави посебно овим задацима и пословима. То је **Агенција за заштиту животне средине**. Ова агенција има својство правног лица и обавља стручне послове који се односе на: развој, усклађивање и вођење националног информационог система заштите животне средине (праћење стања чинилаца животне средине кроз индикаторе животне средине; регистар загађујућих материја и др.); спровођење државног мониторинга квалитета ваздуха и вода, укључујући спровођење прописаних и усаглашених програма за контролу квалитета ваздуха, површинских вода и подземних вода прве издани и падавина; управљање Националном лабораторијом; прикупљање и обједињавање података о животној средини, њихову обраду и израду извештаја о стању животне средине и спровођењу политике заштите животне средине; развој поступака за обраду података о животној средини и њихову процену; вођење података о најбољим доступним техникама и праксама и њиховој примени у области заштите животне средине; сарадњу са Европском агенцијом за заштиту животне средине (ЕЕА) и Европском мрежом за информације и посматрање (ЕИОНЕТ), као и друге послове одређене законом.

На нивоу Аутономне покрајине Војводине органи управе се образују под називом секретаријата.²⁸ Секретаријати се у Покрајини баве управном делатношћу као својом основном делатношћу. Секретаријат који се посебно бави пословима заштите животне средине је **Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине**.

Законом о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине²⁹ аутономној покрајини су поверена бројна овлашћења и дужности у одређеним областима друштвеног живота. Након доношења Устава Републике Србије из 2006. године усвојен је нови Закон о утврђивању надлежности

---

²⁸ Више о покрајинској управи Војводине: Драган Милков, *Управно право 1 – уводна и организациона питања*, Правни факултет у Новом Саду, 2013., стр. 127 и даље.

²⁹ „Службени гласник Републике Србије“, број 6 од 7. фебруара 2002. године

Аутономне покрајине Војводине³⁰, а након тога је Народна скупштина Републике Србије на својој седници од 30. новембра 2009. године дала претходну сагласност на нови Статут Аутономне покрајине Војводине, чиме су се стекли услови за проглашење овог највишег правног акта Покрајине. Свечано проглашење Статута АПВ је било на седници Скупштине Аутономне покрајине Војводине која је одржана 14. децембра 2009. године.³¹

Законом о утврђивању надлежност Аутономне покрајине Војводине Покрајини су, између осталог, поверена и овлашћења у погледу заштите животне средине. Овим законом је предвиђено да Аутономна покрајина Војводина, преко својих органа, у складу са законом којим се уређује заштита и унапређење животне средине обавља следеће задатке и послове:

1) уређује, унапређује и обезбеђује заштиту животне средине за територију АП Војводине;

2) доноси акт о стављању природног добра под заштиту, у складу са законом којим се уређује заштита природе;

3) доноси програм заштите животне средине на својој територији у складу са Националним програмом, акционим и санационим планом и својим интересима и специфичностима;

4) доноси планове и програме управљања природним ресурсима и добрима у складу са стратешким документима;

5) врши контролу коришћења и заштиту природних ресурса и добара на територији АП Војводине;

6) обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине (мониторинг) и доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмом мониторинга који доноси Влада за период од две године;

7) даје услове за обезбеђење мера и услова заштите животне средине, на захтев органа надлежног за припрему и доношење просторних и урбанистичких планова, а на основу услова и мишљења надлежних стручних организација;

8) учествује у поступку припреме и доношења просторних и урбанистичких планова и других планова;

³⁰ „Службени гласник Републике Србије“, број 99 од 1. децембра 2009. године.

³¹ У тренутку писања овог рада познато је да је Уставни суд Републике Србије, оцењујући уставност Статута АП Војводине, утврдио да одређене основне одредбе Статута нису у складу са Уставом, али није објављена садржина одлуке Уставног суда, осим да је АП Војводини остављен рок од шест месеци да Статут усклади са Уставом Републике Србије. Но, то у сваком случају неће имати директног утицаја на конкретну организацију покрајинске управе, а претпостављамо ни на овлашћења покрајинских органа у материји заштите животне средине.

9) доноси екстерни план заштите од удеса, који је саставни део плана за реаговање у ванредним ситуацијама на основу надлежности из прописа којим се уређује материја заштите и спасавања;

10) у случају удеса, проглашава стање угрожености животне средине на територији АП Војводине, у складу са законом којим се уређује заштита животне средине;

11) оснива буџетски фонд у складу са прописом којим се уређује буџетски систем, који ће се финансирати из прихода остварених на територији АП Војводине.³²

У складу са овлашћењима из овог закона, Аутономна покрајина Војводина је нормативно уредила овлашћења свог органа надлежног за заштиту животне средине. Према Покрајинској скупштинској одлуци о покрајинској управи, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине се бави задацима и пословима који се односе на: припремање аката за Скупштину или Покрајинску владу којима се: уређује, унапређује и обезбеђује заштита животне средине за територију АП Војводине; природно добро ставља под заштиту; доноси програм заштите животне средине; доноси програм мониторинга, екстерни план заштите од удеса и планови и програми управљања природним ресурсима и добрима; оснива буџетски фонд; оснивају и врше оснивачка права Покрајинског завода за заштиту природе и Јавног предузећа "Национални парк Фрушка гора"; проглашава стање угрожености животне средине на територији АП Војводине. Овај покрајински орган врши и контролу коришћења и заштиту природних ресурса и добара на територији АП Војводине; обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине (мониторинг); даје услове за обезбеђење мера и услова заштите животне средине, на захтев органа надлежног за припрему и доношење просторних и урбанистичких планова, а на основу услова и мишљења надлежних стручних организација; учествује у поступку припреме и доношења просторних, урбанистичких и других планова. Поред тога, у Покрајинској скупштинској одлуци о покрајинској управи је изричито предвиђено да Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине у области унапређења животне средине, рибарства и управљања рибљим фондом у риболовним водама, у складу са законом, обавља поверене послове државне управе који су законом поверени органима АП Војводине.

Што се тиче локалне самоуправе, она у складу са Уставом има одређена изворна овлашћења у области заштите животне средине. Наиме, основна улога општина и градова, као јединица локалне самоуправе, јесте да се ста-

---

³² Члан 25.

рају о заштити животне средине.³³ Та формулација значи да они нису овлашћени да доносе прописе у овој области, већ да се баве непосредно задацима и пословима који се тичу заштите животне средине. Према Закону о локалној самоуправи, општина се стара „о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине“.³⁴

Локална самоуправа се у овој области бави задацима и пословима који се односе на припрему програма и планова заштите животне средине, утврђивање посебне накнаде за заштиту и унапређење животне средине; систематско праћење стања квалитета ваздуха и нивоа комуналне буке, путем овлашћених стручних организација; праћење других показатеља квалитета животне средине путем стручних установа (јонизујуће зрачење, нејонизујуће зрачење, аерополен и др.); праћење стања и координацију деловања у области заштите површинских и подземних вода и земљишта, активности везане за решавање проблема чврстих и течних отпадних материја; заштиту природе и заштиту заштићених природних добара, планирање и координацију едукативних активности у области заштите животне средине; процену утицаја пројеката на животну средину за које одобрење за извођење издаје орган локалне самоуправе; предлагање, организовање и спровођење превентивних и санационих мера заштите животне средине, информисање и објављивање података о стању и квалитету животне средине.

На нивоу јединица локалне самоуправе могу да се образују инспекцијске службе које се баве инспекцијским надзором у вези са заштитом животне средине. Наиме, према Закону о локалној самоуправи, општина обавља као поверене послове поједине послове инспекцијског надзора и из области заштите животне средине.³⁵ У мањим општинама се обично не стварају посебни органи који би се бавили пословима заштите животне средине, односно инспекцијског надзора у овој области. Међутим, у већим општинама, посебно у градовима, могу се формирати посебни органи. Тако је у Граду Новом Саду образована Градска управа за инспекцијске послове, у чијем саставу је као унутрашња јединица образована Инспекција за заштиту животне средине.³⁶

³³ Устав, члан 190, став 1, тачка 6.

³⁴ Закон о локалној самоуправи, „Службени гласник Републике Србије“, број 128/2007., члан 20, став 1, тачка 11.

³⁵ Исто, члан 22.

³⁶ Одлука о градским управама Града Новог Сада ("Службени лист Града Новог Сада", бр. 52/2008, 55/2009, 11/2010 и 39/2010).

4. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Заштита животне средине представља веома важан државни задатак, који је Уставом Републике Србије формулисан као уставна обавеза. Примарна овлашћења и одговорности за заштиту животне средине стављена су у надлежност Републике, али је и за Аутономну покрајину предвиђено право да својим прописима уреди одређена питања у овој области која су од покрајинског значаја. Локална самоуправа нема нормативна овлашћења да уређује област заштите животне средине, већ је у њеној надлежности да се стара о заштити животне средине. То значи да се локална самоуправа бави првенствено применом прописа у овој области, укључујући послове инспекцијског надзора.

На републичком нивоу постоји посебно министарство које се бави и пословима заштите животне средине, а то је Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине. У саставу овог министарства је и орган који је специјализован за заштиту животне средине, а то је Агенција за заштиту животне средине. Поред тога, одређена овлашћења која имају директне или индиректне везе са заштитом животне средине могу се пронаћи и у делокругу неких других републичких министарстава, која су иначе образова као матична за области здравља, грађевинарства, пољопривреде, саобраћаја, привреде, просторног планирања и рада.

У саставу покрајинске управе Аутономне покрајине Војводине је образован Секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, који се бави задацима и пословима из ових области. На нивоу локалне самоуправе, пословима заштите животне средине се по правилу не баве посебни органи, већ се евентуално, најчешће само у већим јединицама локалне самоуправе, стварају посебне унутрашње јединице у чијој надлежности је инспекцијски надзор у вези са заштитом животне средине.

У целини посматрано, заштита животне средине је у Републици Србији у организационом смислу тако уређена да то одговара надлежностима и специфичностима појединих политичко-територијалних јединица.

*Dragan Milkov, Ph.D., Full Professor
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad*

Administration and Environmental Protection

***Abstract:** Environmental protection is a very important task of the state. The state in this area deals in a preventative manner, and at the same time controls the application of laws and regulations. The aim of this paper is to carry out the identification of administrative bodies dealing with environmental protection at the national, provincial and local levels. There are administrative bodies dealing directly with matters of environmental protection. On the other hand, within the scope of some administrative authorities competent in other areas as their home field, tasks and activities that have direct or indirect links to the protection of environment can be found.*

***Key words:** administration, administrative bodies, state administration organization, ministries, provincial secretariats, local self-government, protection of the environment*

